

Historieglimt 107

Rosendal teater

Rosendal teater er det opprinnelige navnet på kinoen på Rosendal, Innherredsveien 73. Det har vært det magiske rom for generasjoner av Lademoens befolkning. Der har unge og eldre i kinosalens mørke identifisert seg med skiftende filmhelter av begge kjønn. Kino er ofte kalt fattigmanns trøst. Det sanne i betegnelsen er at folk som så fattigdommens grå hverdag rundt seg til daglig, for en kort stund kunne drømme seg bort til andre land og fremmede miljøer, spennende og romantiske. Filmteknikken ble stadig bedre, men selve kinosalens magi holdt seg i mange tiår. Fra 1921 til 1986 hadde kinoen vanlig drift og gjennomløp nesten alle syv epoker i filmhistorien. Den får en lese om andre steder, men det er ingen tvil om at Rosendal er en viktig del av Trondheims filmhistorie.

Rosendal teater, Filmhuset eller Rosendal kino stod ferdig i 1921 tegnet i klassisistisk stil. Arkitekten var Erik Glosimodt. Bygget har form av et gresk tempel med fire joniske søyler på fasaden. Glosimodt er mester for mange fine hus spredt rundt i landet blant annet flere av NSB's bygninger. Kinoens plassering var bestemt av at Trondhjem kommune hadde innført kommunal kinodrift i byen i 1918. Før hadde det vært mange små privateide kinoer. I Strinda kommune var det fremdeles tillatt med privat kinodrift. Strindas grense mot byen fulgte Innherredsveien med Rosendal på Strindasiden. Et privat firma satte opp kinoen noen få meter inne i Strinda. Trikken gikk inn til Lademoen så mange kunder kom med sporvogn. Åpningen i 1921 var spektakulær med innslag av musikk og sang i tillegg til utsnitt av film. Trondhjem kommune overtok filmdriften på Rosendal på leiebasis i 1929 og i 1931 ble det anskaffet lydfilmutstyr. I 1957 kjøpte Trondheim kommune filmteatret på Rosendal. I perioden fram til krigen ble Rosendal kjent som kino med kvalitetsfilm.

Under den andre verdenskrigen foregikk en liten del av motstandskampen på kinoene. Mange patrioter ville ikke gå på kino på grunn av den nazistiske propagandaen. Likevel var film viktig fordi kinoen var en av de få arenaer for underholdning. Ved siden av spillefilm ble det sendt tysk filmrevy eller rene propagandafilmer. En kan ikke se bort fra at noen unge gutter meldte seg til tysk krigstjeneste som frontkjempere på Østfronten etter å ha sett de flotte propagandafilmen om denne innsatsen mot den forferdelige bolsjevismen. På Rosendal var det mange kommentarer til de tyske filmrevyene. Gjennomgangstema i mange av disse revyene, særlig tidlig under krigen, var «*Tyskland seirer på alle fronter!*» Samme setning stod på mange husvegger malt sammen med en stor hvit V for seier. Enkelte tyskere hadde lært seg litt norsk så det var ikke farefritt å rope slagord mot propagandaen. Noen av de unge protestantene ble arrestert, men de fikk en lemfeldig behandling på grunn av sin unge alder.

Alle filmene eller typer av film som har vært vist på Rosendal gjennom årene kan jo ikke ramses opp. Det er også litt uenighet om hva som dominerte på programmet fra tid til tid. I etterkrigstiden var Rosendal kjent som byens barnefilm- og Western kino. Et særlig innslag var NTH-studentenes begeistring for filmene med Eddie Constantine som ble deres kultfigur. Eddie Constantine var en amerikansk skuespiller med polsk-russiske innmigrantforeldre. Han var særlig kjent for sine filmer med den hardtslående detektiven Lemmy Caution. Til disse premierene møtte studentene fram i galla; av og til kom de med sporgvogn bestilt særlig for anledningen.

En historie for seg er gotterikiosken på Rosendal. Mange gamle kinogjengere får stjerner i øynene ved tanken på det lille de hadde råd til å kjøpe der før forestillingen! Det var ikke bare en liten rund kiosk. Der bensinstasjonen senere kom, lå *Chocoladehuset*, et helt hus med to store speilglassruter med en dør i mellom. Der var det drops og sjokolade og masse magsiner og bladet og mye annet å få kjøpt. Vågede hefter som «Krydder» var også å kikke på. Da besinstasjonen skulle bygges måtte dette eventyrhuset rives. Se flott bilde på hjemmesidene til Lademoen historielag.

Den ordinære kinodriften ble nedlagt i 1986. Da ble det et alternativt og supplerende visningssted for film. Fra 1993 holdt flere filmgrupper til der så som Trondheim filmklubb, Cinamateket, Rosendal barnefilmklubb, Trøndersk filmforum, kortfilmfestivalen Minimalen og Filmbiblioteket. Lenge var det også en pub der. Sommeren 1997 solgte kommunen filmteatret og leietakenre måtte finne andre steder å holde til. Det trakk ut med å få ny drift eller annen bruk av huset. I desember 2010 ble Rosendal kjøpt av eiendomsutvikleren Karl-Johan Kopreitan, men fremtiden er uviss.